

6-05

№10 1936

Июль 1953 г. БД 1196.

ІСКРЫ
ІЛЫЧА

МАЛЕНЬКІЯ МУЗЫКІ

Пачалося з таго, што аднойчы бацька купіў Кіму падарунак—дзіцячы гармонік. Праз некалькі дзён Кім ужо нядрэнна іграў. Ён слухаў музыку па радыё і паўтараў потым тое самае на гармоніку.

Маленькая Клара да гэтага часу захаплялася больш песнямі. Але цяпер і яна зацікавілася музыкой і пачала таксама кradком іграць на братавым гармоніку. Кім не вельмі ахвотна даваў сястры свой гармонік. Прышлося купіць Клары другі гармонік.

Але вось бяда: гармонік хоць і дзіцячы, а расцягнуць яго трэба мець сілу. Трохгадовай Клары цяжка з ім справіцца. І Клара прыдумала свой спосаб іграць: яна бярэ гармонік наадварот, добра сціскае яго пальцамі, а вялікім водзіць па галасах.

Цяжка іграць адным пальцам, але Клара спраўляецца нядрэнна. Спачатку яна падыгрывала Кіму, а цяпер сама іграе не горш за брата — „Марш вясёлых рэбят“, „Яблычка“, „Крыжачок“, „Лявоніху“, „Усё вышэй“.

Не так даўно семігадовы Кім і трохгадовая Клара Прыгуновы выступалі на алімпіядзе ў клубе кааперацыйных работнікаў. Усе прысутныя былі здзіўлены, што такія маленькія дзеці ды так добра іграюць. А Клара ў сваю чаргу дзівілася, прыжмурваючы вочы, што дарослыя з такой цікавасцю слухаюць яе ігру. А слухаць сапраўды было што.

г. Менск.

На вокладцы—«Вясёлае дзяцінства». Рысунак А. Шахрая

ВЯЛІКІ ПРАВАДЫР

(З пісьма беларускага народу вялікаму СТАЛІНУ)

Ты сонца для нас, што зямлю асвятіла
І ласкай сагрэла палі, гарады.
Ты рэк поўнаводных імклівая сіла,
Празрыстасць крыніц—дарагі правадыр!

Твой вобраз, як вокліч устаў над зямлёю,
Заве пераможна ісці ў барацьбе.
Мы ўсе ля Крэмля нашым сэрцам з табою,
І першая думка ў нас—пра цябе.

Праз тры рэвалюцыі, бойкі, паўстанні
Ты веў разам з Леніным нашы рады...
Ты нашых садоў і палёў красаванне,
Ты наша вясна—дарагі правадыр!

Табе—наша радасць, любоў і ахданаць,
Табе—пые славу сусветная дзяр.
Вядзі нас, любімы, табой мы з'яднаны,
Ты наша жыццё—дарагі правадыр!

Ураду вялікай краіны Соведаў
І партыі, даўшай нам шчасце і мір
За гонар, за веліч людскога рэспубліка
Падзяку прымі—дарагі правадыр!

МАЛЕНЬКІЯ МУЗЫКІ

Пачалося з таго, што аднойчы бацька купіў Кіму падарунак—дзіцячы гармонік. Праз некалькі дзён Кім ужо нядрэнна іграў. Ён слухаў музыку па радыё і паўтараў потым тое самае на гармоніку.

Маленькая Клара да гэтага часу захаплялася больш песнямі. Але цяпер і яна зацікавілася музыкой і пачала таксама кradком іграць на братавым гармоніку. Кім не вельмі ахвотна даваў сястры свой гармонік. Прышлося купіць Клары другі гармонік.

Але вось бяда: гармонік хоць і дзіцячы, а расцягнуць яго трэба мець сілу. Трохгадовай Клары цяжка з ім справіцца. І Клара прыдумала свой спосаб іграць: яна бярэ гармонік наадварот, добра сціскае яго пальцамі, а вялікім водзіць па галасах.

Цяжка іграць адным пальцам, але Клара спраўляецца нядрэнна. Спачатку яна падыгрывала Кіму, а цяпер сама іграе не горш за брата — „Марш вясёлых рэбят“, „Яблычка“, „Крыжачок“, „Лявоніху“, „Усё вышэй“.

Не так даўно семігадовы Кім і трохгадовая Клара Прыгуновы выступалі на алімпіядзе ў клубе кааперацыйных работнікаў. Усе прысутныя былі здзіўлены, што такія маленькія дзеці ды так добра іграюць. А Клара ў сваю чаргу дзівілася, прыжмурваючы вочы, што дарослыя з такой цікавасцю слухаюць яе ігру. А слухаць сапраўды было што.

г. Менск.

На вокладцы—«Вясёлае дзяцінства». Рысунак А. Шахрая

ВЯЛІКІ ПРАВАДЫР

(З пісьма беларускага народу вялікаму СТАЛІНУ)

Ты сонца для нас, што зямлю асвятіла
І ласкай сагрэла палі, гарады.
Ты рэк поўнаводных імклівая сіла,
Празрыстасць крыніц—дарагі правадыр!

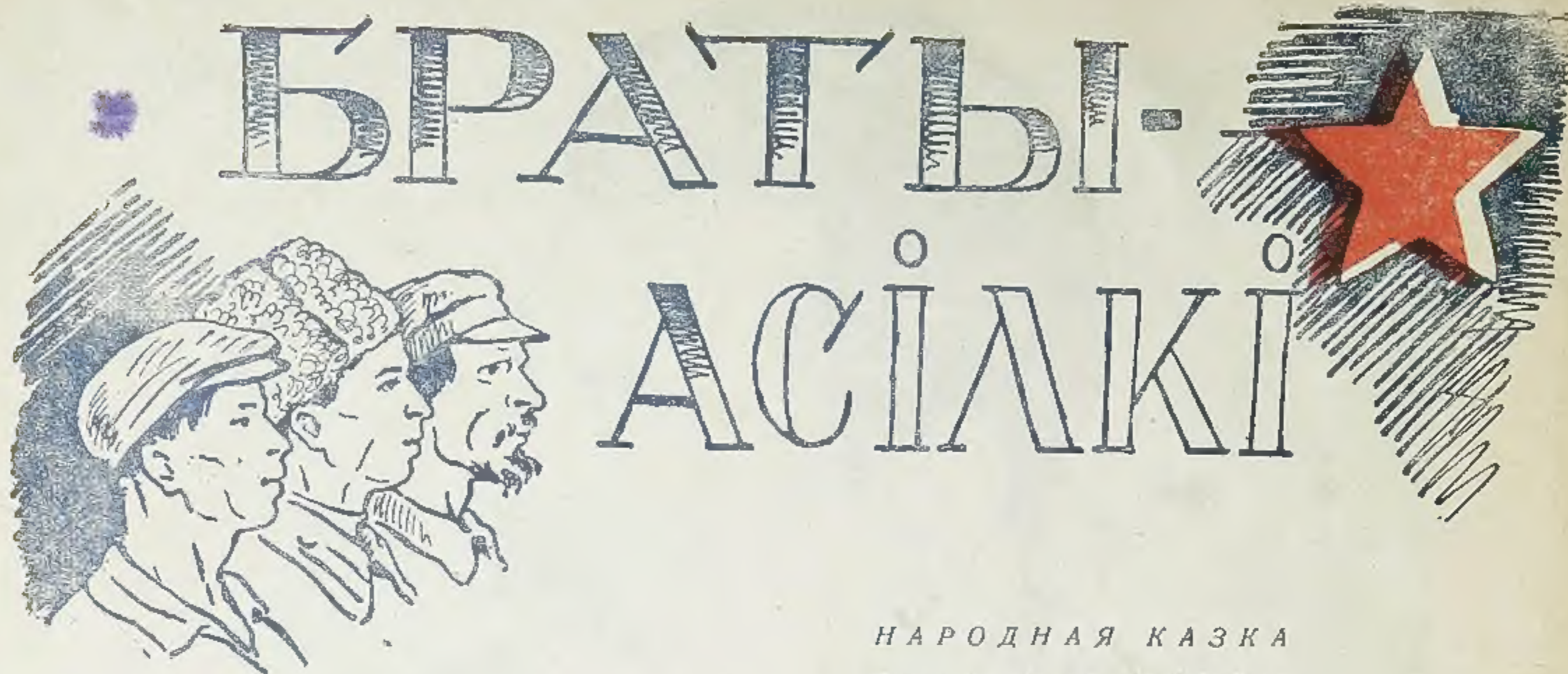
Твой вобраз, як вокліч устаў над зямлёю,
Заве пераможна ісці ў барацьбе.
Мы ўсе ля Крэмля нашым сэрцам з табою,
І першая думка ў нас—пра цябе.

Праз тры рэвалюцыі, бойкі, паўстанні
Ты веў разам з Леніным нашы рады...
Ты нашых садоў і палёў красаванне,
Ты наша вясна—дарагі правадыр!

Табе—наша радасць, любоў і адданасць,
Табе—пые славу сусветная дыр.
Вядзі нас, любімы, табой мы з'яднаны,
Ты наша жыццё—дарагі правадыр!

Ураду вялікай краіны Советаў
І партыі, даўшай нам шчасце і мір
За гонар, за веліч людскога радвета
Падзяку прымі—дарагі правадыр!

БРАТЫ-АСІЛКІ

НАРОДНАЯ КАЗКА

Рысункі К. ГЕДДЫ.

Як даўно здарылася гэта, у якіх краінах, пры якіх царах— здагадвайцеся самі.

Жыў-быў селянін. Ніхто не ведаў ні яго імя, ні прозвішча, а звалі яго ўсе Цярпігора. Жыў ён, як і ўсе жылі: сыты не бываў і з голаду не паміраў. Багацця ў яго ўсяго і было, што тры лапці зямлі на ўзгорку, лядаштая кабылка ды гнілая хатка з адным акенцам.

Бяды-ліха селянін той меў нямала, а другім на гэта не скардзіўся. А ўсё таму, што раслі ў яго на падмогу, старасці на ўцеху, тры сыны-асілки: Клім, Рыгор ды Сымон. Такіх сыноў пашукаць—не знойдзеш: і розумам, і прыгажством, і спрытам—малайцы, як на падбор.

Толькі не давялося старому паспытаць салодкага жыцця. Падкасіла яго ліхая хвароба, падсекла сілы яго ліхаманка.

Ляжыць стары на печы і чую—прыходзіць яму пара паміраць. Паклікаў ён да сябе сыноў і кажа ім:

— Хачу я вам, саколікі мае, даць сваё блаславенне ды бацькаўскую парадку. Цяжка жыць на белым свеце, а яшчэ цяжэй вам прыдзеца, калі н будзе між вас добрай згоды.

Уздыхнуў стары, блаславіў сыноў і выняў з-за пазухі анучку. А ў анучцы той быў загорнут камень. Аддаў ён сынам анучку і кажа:

— Даю я вам гаруч-крэмень. Сіла ў ім — нечуваная. З любой бяды, з усялякай напасці выратуе. Толькі сілу сваю ён тады пакажа, калі вы сваім гарбом і сумленнем тры ісціны ўведаеце. Першая гэта ісціна—у чым зло людское. Другая ісціна—у чым сіла народная. І трэцяя—у чым шчасце чалавечае.

Хацеў-быў стары яшчэ нешта сказаць, але дух захапіла—відаць, смерць прышла.

Пахавалі сыны бацьку па чыну, як належыць. Сталі жыць адны. Жылі добра, у згодзе, крыўдам паміж сябе не давалі заводзіцца.

Толькі неўзабаве прышлося братам разлучыцца. Рыгору прышоў час у салдаты ісці. Пабедавалі браты, пабедавалі і выправілі яго ў далёкую дарогу. А праз год і Клім пайшоў.

— Што-ж,—кажа ён Сымону,—я цябе цясніць не буду. На бацькавай зямлі і аднаму хлеба мала. Жаніся, Сымон, нажывай сям'ю, можа жыць і лепш стане. А я па белым свеце пайду, свайго шчасця пашукаю.

— Што-ж,—кажа Сымон,—ідзі, калі добрая воля.

Развіталіся браты па-брацку.

Цяжкая і горкая доля выпала Кліму. Хадзіў ён, хадзіў па белым свеце і не знайшоў кутка-прытулку. Ліха-бяды пабачыў нямала. Якім ён толькі рамяством не займаўся: і на купцоў працаваў, і на папоў, і на заводы

на ўсякія наймаўся, а шчасця-ісціны так і не знайшоў.

Працуе Клім да астатняй сілы, начэй не ласыпае, ад зморы ногі не трымаюць, а прыдзе разлік—атрымай грош шчарбаты. Не стрываў аднаго разу Клім, ды як стукне кулаком па стала перад самым носам гаспадара:

— Дакуль-жа, крывасмокі, кроў нашу піць будзеце!?

Не паспеў ён болей і слова сказаць, як акружылі яго гарадавныя ды прыставы^{*)}). Закрыцілі яны яму рукі назад, звязалі вярб'юкамі і пасабілі ў турму.

У турме вась і стрэўся Клім з адным чалавекам. Той і адкрыў яму вочы.

— Я,—кажа,—не разбойнік і не душагубякі. Я—большэвік. Праўду рабочаму люду тлумачу. Не відаць рабочаму люду добрага жыцця да таго часу, пакуль багацеі ўсім уладаць будучь. Трэба адабраць у багацеяў фабрыкі і заводы, у купцоў—іхнія капіталы, тады і ўлада і сіла іх рассыплецца, як паракхня. Багацеі трымаюць народ на ланцугу сваімі капіталамі. А нажыты гэтыя капіталы працоўным народам. Вось і выходзіць, што не сваім добром, а народным гаспадарачь багацеі. Адабраць багацці і ўладу ў іх няцяжка. Трэба толькі рабочаму люду разам сабрацца, ды змагацца разам. На кожнага багацея больш тысячы рабочых прыдзецца. Вось і разваж, хто-ж дужэйшы.

Сядзіць Клім у турме і думае пра словы чалавека. І так прыкіне, і гэтак разважыць—і выходзіць: праўду кажа большэвік.

І пазнаў тут Клім ісціны, пра якія казаў бацька. Пазнаў ён, у чым зло людское, ў чым сіла народная, і ў чым шчасце чалавечае.

Вышаў ён з турмы. Зноў на завод працаваць пайшоў. Дзеля віду стараннасць сваю паказвае, а сам паціханьку, памаленьку рабочым большэвіцкую праўду расказвае. І стаў з таго часу Клім у рабочых нібы заважака.

Не лепшым было жыццё і ў Сымона. Ажаніўся ён. Сям'ю нажыў. Дзяцей—куча цэлая. Толькі, як ні біўся ён на бацькавай зямлі—усё ніякай радасці не выходзіць. Тут да ўсяго яшчэ і конь бацькаў здох. І ў работнікі наймаўся Сымон, і на другія ра-

боты хадзіў—толку ніякага. Сабраў ён аднаго разу ўсё, што меў, ды купіў сабе каня.

„Цяпер,—думае Сымон,—можа як-небудзь з бяд і-гора вылезу“.

Але дзе там! Адабралі коніка за падаткі. Агалілі зусім—хоць у пятлю лезь.

Добра яшчэ, што трапіўся чалавек адзін. Ён-то і навучыў Сымона розуму.

Вазіў раз Сымон з другімі сялянамі панскае сена з далёкага лугу. Едуць яны, едуць вакол, куды ні глянь—поле чыстае. Бачаць сяляне—бяжыць да іх насустрач чалавек нейкі. Бяжыць—з сілы выбіваецца. Падбег і просіцца:

— Ратуйце, людзі добрыя! Схавайце мяне ад пагоні. Бягуць за мною жандары з ураднамі.

Вось Сымон і схаваў чалавека таго ў сена. А жандары тут, як тут.

— Ці не бачылі вы чалавека, які ўцёк ад нас?—пытаюцца яны, а вачыма на вазах, як ваўкі, шнараць.

— Не, нікога мы не бачылі.

— Як гэта не бачылі, такія-сякія... Нікуды ён падзецца не мог.

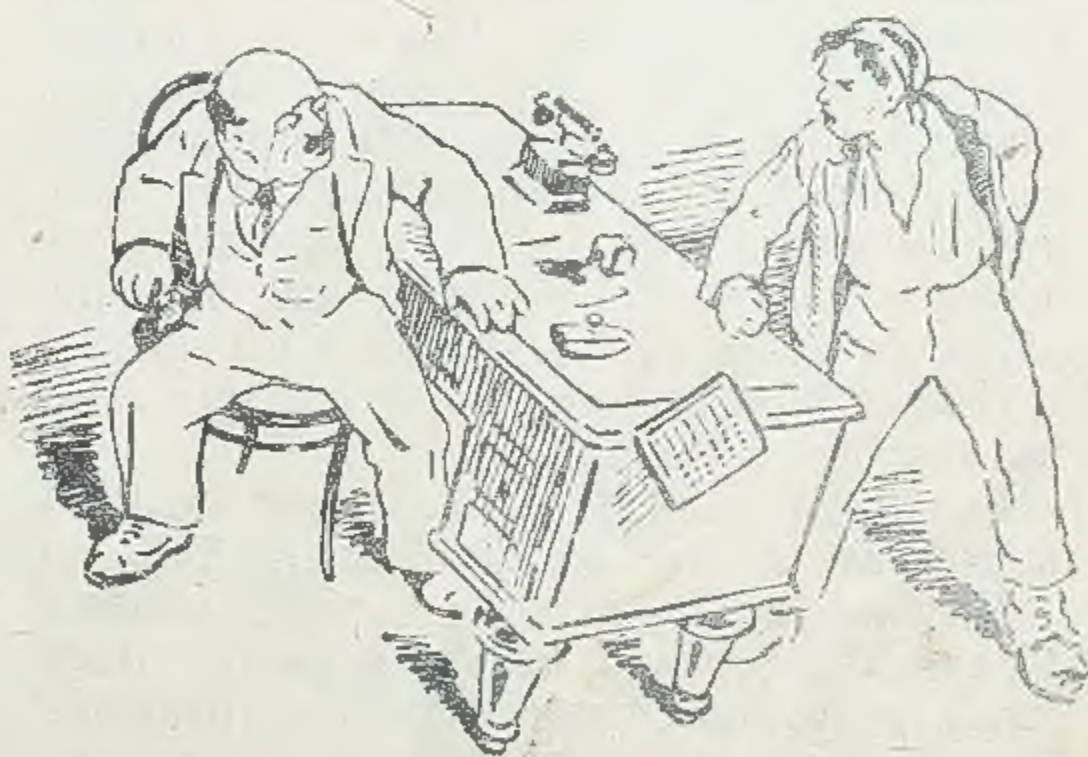
— Не бачылі, ды і ўсё.

Пазелянеў ад злосці старшы жандар.

— Звальвай вазы. Перакопвай сена!—закрычаў ён.

Напалохаліся сяляне—бачаць, што справа дрэнная. А Сымон вась тут усіх і выратаваў.

— Ваша,—кажа ён,—благароддзе, сена гэта не наша, а панскае. Скінуць сена мы скінем, толькі апраўданне дайце нам перад панам—лаяцца ён будзе, што затрымаліся.

— Дакуль-жа, крывасмокі, кроў нашу піць будзеце!?

*) Царскія служкі.

Выняў жандар вострую шашку і давай ёю пароць сена.

Скажыце нам, як вас па імені-прозвішчу велічаюць, а мы пану і перадамо.

Відаць, пан той быў вядомы і багаты. Пабаяўся яго жандар. Выняў ён вострую шашку і давай ёю пароць сена. Парне раз, паглядзіць на шашку, ці няма крыві і далей ідзе. Дайшоў ён да Сымонавага воза. Парнуў шашкай і трапіў у руку схаванаму чалавеку. Хоць і забалела яму, але ён здагадаўся ды абцёр рукавом кроў з шашкі.

Пакрычаў-пакрычаў жандар на мужыкоў, ды так ні з чым і пайшоў.

Выцягнулі сяляне чалавека з воза. Руку перавязалі. А ён і раскажаў ім пра ўсё.

Я, кажа, не душагуб які, я—большэвік. Супроць несправядлівасці змагаюся. Вось, кажа, падумайце самі: паны не працуюць, а добра ў іх усякага цераз край, а вы працуеце-працуеце і на сябе, і на паноў, а ўсё ў вас няма нічога. І не будзе. Таму, што

сіла паноў на зямлі трымаецца. Адбярыце ў іх зямлю і ўся ўлада панская дымам пойдзе. Толькі рабіць гэта трэба адзінаю сілаю, усім разам.

Падзякаваў чалавек сялян і пайшоў. А ў Сцяпана яго словы з галавы не выходзяць: праўду кажа большэвік.

І пазнаў тут Сымон ісціны, пра якія казаў бацька.

З таго часу рэзаў Сымон большэвіцкую праўду ўсім у вочы. І ўсе сяляне-беднякі любілі яго за гэта. Ён нібы важаком стаў у іх.

Не салодкая доля выпала і Рыгору. Дзень і ноч—усё на нагах. Адною муштраю замучылі.

Шмат гадоў праслужыў Рыгор у салдатах, а праўды-ісціны так і не дачакаўся.

Неўзабаве пачалася сусветная вайна. Народу палягло канца краю няма... Колькі холаду і голаду нацярпеліся салдаты—рас-

казаць немагчыма. Але тут вось і пашанцавала Рыгору да ісціны дайсці.

Быў у іхнім палку чалавек адзін. Салдат, як салдат, толькі, відаць, бывалы быў. Як пачне ён расказваць пра жыццё ўсякае, дык усе слухаюць яго, не наслухаюцца. А жартаўнік ён быў выдатны. За ўсё гэта і любілі яго салдаты. Толькі здарылася раз з ім нечаканая бяда. Даведалася начальства, што гэты самы салдат баламуціць полк супроць вайны. Схапілі яго і перад усім палком на расстрэл вывелі: шпіён, кажуць.

А салдат тут адапхнуў ад сябе афіцэраў і на ўвесь голас крыкнуў таварышам:

— Не шпіён я, не здраднік братам-салдатам, а большэвік! Смерць мне нідзе не страшная: тут або ў акопах. Толькі ад ваших салдацкіх рук гінуць крыўдна. Я такі-ж як і вы, бедакі, а караць мяне хочуць за тое, што я вам праўду кажу. Навошта мы ваяем? Каму вайна патрэбна? Патрэбна яна багачам ды царам. Заваюй хоць увесь свет, усёроўна нам палацаў не дадуць. Перамогуць нас — усёроўна з нас больш узяць няма чаго. Усё адабрана. Чым галовы дарэмна за цароў складаць ды жонак з дзецьмі жабракамі па свету пускаць, лепш пакончыць з царамі ды багачамі, каб вайны больш ніколі не было.

Пераглянуліся салдаты між сабою і думаюць: а і праўду кажа большэвік. Апусцілі яны стрэльбы і топчуцца на месцы.

А чалавек той асмялеў. Кінуўся ён на афіцэраў і крычыць салдатам:

— Вось іх трэба знішчыць!

Першым на дапамогу чалавеку кінуўся Рыгор, а за ім і ўсе другія. Расправіліся салдаты з начальствам і выбралі Рыгора камандзірам сваім. А большэвік развітаўся з усімі і пайшоў у другі полк. І пазнаў тут Рыгор ісціны бацькаўскія.

І толькі здарылася гэта, загарэўся гаруч-крэмень нутраным святлом. Узвіўся ён у неба і загарэўся нягаснучай чырвонай зоркай. Узняліся тут магутныя раці: раць рабочая, раць сялянская і раць салдацкая. Падняліся яны супроць сваіх ворагаў — цароў, фабрыкантаў, паноў, генералаў ды чыноўнікаў. Вялікая была бітва, але працоўную раць перамагчы нічым нельга. Разбіла яна ўсіх крывасмокаў і пачала будаваць жыццё па-новаму.

А чырвоная зорка і зараз ярка гарыць для народу, каб не забыўся ён пра тры ісціны.

Першая гэта ісціна: зло людское — у багачах, у тых, хто не працуе, а чужою працаю жыве і панствуе.

Другая гэта ісціна: сіла народная — у згодзе рабочых, сялян і салдат.

І трэцяя ісціна: шчасце чалавечае — у працы для ўсіх працоўных.

Запісана са слоў 83-гадовага дзеда Міхаіла Пракофавіча Проніна (Тураўскі раён, калгас „Дружба“).

НАРОДНЫ ПАЭТ

Народны паэт БССР Якуб Колас— адзін з выдатнейшых сучасных савецкіх пісьменнікаў. Яго творы з захапленнем чытаюцца працоўнымі ўсяго Савецкага Саюза. Шмат цікавых, прыгожых твораў напісаў Якуб Колас і для дзяцей. Сёлета ўкастрычніку м-цы споўнілася 30 год літаратурнай работы Якуба Коласа. Шчырае прывітанне дарагому юбіляру ад самых юных яго чытачоў!

ШЧАСЛІВАЯ ХВІЛІНА

ЯКУБ КОЛАС

Нясе маці з ясляў сына,
Песціць яго, туліць
Ды варкуе з яснай мінай
Так, каб іх не чулі.
„Брыгадзір ты мой удалы,
Цвецік свежы макаў!
Як цябе там даглядалі?
Мо' ты ў яслях плакаў?
Не? Не плакаў? Малайчына,
Мой калгаснік слаўны,
Мой ударнік, хват мужчына,
Трактарыст упраўны!
А я ў полі прыбіраю
Жыта ў перавяслы
Ды сама сябе пытаю,
Як мой сын у яслях?
А сыноч мой чысты, мыты—
Маладзічок ясны!
І расчэсаны, глядзі ты,
Кудраў яго пасмы!
От мой сын які шчаслівы!
Як аб ім тут дбаюць!
Бо ты-ж—рунь калгаснай нівы
У савецкім краю!

А на лета мы адчынім
Яшчэ й сад дзіцячы.
Вось разгон майму хлапчыне!
Вось дзе ён заскача!
А там цацак—падзівіцца!
Ды якія цацкі!
Ты з іх зложыш дом з святліцэй,
Клуб змайструеш хвацкі.
Падрасцеш, вучыцца будзеш,
І чым далей—болей,
А кім быці, сам рассудзіш
Сваёй добрай воляй.
Можа будзеш інжынерам?
Можа аграномам?
Бо-ж нам вольны ўсюды дзверы—
Дома і за домам.
Ці ты будзеш лётчык смелы,
Каб у небе плаваць
Ды прастор яго знямелы
Поўніць лётнай славай?
Хлопчык з усмехам шчаслівым
Слухае матулю
І да маткі так жычліва
Шчочку сваю туліць.

Страшное СПАТ'КАННЕ

Апісанне ЯК ПАКОТІ Д
Р ...

— Вось што, Тараска: годзе табе ўж каля рэчкі бегачь, а лепш занёс бы ты дзядзьку полудзень на Высокі бераг. Не палянуйся, сыноч, — сказала мне матка.

Я быў хлопец паслушны, любіў, калі мяне за гэта хвалілі. Мяне таксама цікавіў і рум на Высокім беразе. Вы напэўна не ведаеце, што гэта за штука такая „рум“. Румам у нас называюць тое месца, куды вывозяць зімою калоды з лесу, каб вясною збіць іх у платы і сплаўляць па рэчцы.

Усю зіму возяць туды калоды, навізуюць іх, бывала, столькі, што загрузяць імі ўвесь бераг. А калоды ўсе такія тоўстыя, такія гладкія, роўныя, — паглядзець, і то было любя. А колькі там было народу, колькі гоману, крыку і смеху! Проста, як на кірмашы.

Разумеецца, я з вялікаю ахвотаю згадзіўся занесці дзядзьку полудзень.

Яшчэ зранку, на досвіце, пайшоў наш дзядзька на рум біць калоды. У маім прадстаўленні яшчэ і цяпер жыва ўяўляецца гэты высокі бераг над Нёманам, дзе так страшна бушуе веснавая вада. Яна не тоўпіцца ў берагах, імкнецца напразткі, на ачосы, выліваецца з берагоў і шырокаю стужкаю, хваляючыся, бяжыць па нізкіх лагчынах, як бы

хоча хутчэй дабегчы ў нейкі далёкі іскра край, каб першаю прынесці туды якуюсь вельмі важную вестку адгэтуль. А самай цікавым для мяне было пабачыць як з высокага яруса дрэваў кацілі ў Нёман калоды. Высока над вадой ляжаць гэтыя ярусы. А з гэтых ярусаў да самай вады і ідуць толькі доўгія бярвенні, каб калоды каліся з імі і шпарчэй. На ярусах, як мухі, сядзяць калодыя хлопцы і сталыя мужчыны і б'юць іх у дубкі.

Р-р-разам! р-р-разам!

Пігукваюць хлопцы і пад'ёмныя бярвеняно. Узнялі, зрушылі. Бярвеняно коціцца што-раз шпарчэй.

На момант усё заціхае.

З нестрыманаю сілай імкнення і з гоманам бярвеняно падае ў ваду.

— Гу-у-у-у! — бухаецца яно ў Нёман, на момант знікае ў вадзе, і толькі цэлая сцяна срэбных пырскаў узнімаецца ў гэтым месцы.

Я жыва сабраўся, дастаў з пячуры сваю дубінку, бо ў лесе мог налучыцца воўк, а сядзячы хаче я ўжо колькі разоў дубінаваў у сваіх думках гэтую дубінаю воўка. Ён дзядзьку полудзень і вышаў з хаты. На дварэ каля хлява на сухой кастрыцы ляжаў Галас, з якім я быў у вялікай

дружбе. Убачыўшы мяне, Галас завіну хвостом у знак прывітання

Я свіснуў

Галас, падняўся, пацягнуўся і пазяхнуў. Але, як відаць, ён не выпайся або так штось заленаваўся, бо не кіннуўся адразу да мяне, як рабіў гэта звычайна. Ён прысеў на кастрыцы і задняю нагою стаў чухаць каля вуха.

Галаска, цюцік! На, цю, на! На, цю на! паклікаў я яго.

Галас схіліўшы на бок галаву, падышоў да мяня бачком, панюхаў дзядзькаў полушчы і зірнуў мне ў вочы. Я заўважыў, што ён блуў і галодны. Гэтым і тлумачылася яго гультайства.

Шукай зайца! шукай зайца!—крыкнуў я і пабег, каб гэтым самым уцягнуць і даць руху гультая-Галасу

Галас неахвотна пабег за мною, правёў мяне за кладку; але як толькі ўвайшоў я ў лес, мой Галас пачаў адставаць: сядзе на дарозе і сядзіць. А калі я аглядаўся, ён махаў хвостом, я бы хацеў сказаць, што ў яго няма ніякай ахвоты ісці са мною.

Галас зрабіў мне яшчэ адну ці дзве ўступкі і сяк-так дайшоў да лесу. Але тут ён спыніўся каля перацінкі хвояў, доўга нюхаў зямлю і ўжо не падымаў на мяне галавы, як я яго не клікаў, і не звараचाў на мяне ўвагі. Па-

нюхаўшы, Галас азірнуўся вакол, штось разважаючы, і трушком пабег краем лесу і знік

Ну, я-ж табе пакажу!—патрос я дубінкаю ў бок Галаса і пайшоў далей.

Гэта здарэнне з Галасам крыху парушыла мой добры настрой, у якім быў я, выходзячы з дому

Лес быў стары і глухі. Па адзін бок ірогі стаялі больш ёлкі, але такія цёмныя і панурныя, што нічога добрага не казалі майму сэрцу. То гам, то сям, паміж зялёных сакавітых галінак, доўгімі кудламі звисалі пасмы сівага моху, якраз як тая барада жабрака Яноля, які заўсёды пужаў мяне сваёю сіваю барадою і наогул здаваўся мне страшным. І ці не Яноль гэта выглядае вунь там з-за ёлкі? „Э, глупства!“ сказаў я сам сабе і адвёў свае вочы з гэтай яліны, але ў мяне засталася нейкая непрыемнасць.

Чым далей падаваўся я ў гэты лес, тым усё болей глушэла. І галасы птушак, што так звонка нясліся з акраіны лесу, цяпер змоўклі. Або іх тут не было, або яны проста не адважваліся падаваць голасу? Скарэй за усё баяліся, бо птушкі наогул тут пападаўся. А самы лес рабіўся больш і больш непрыхільным, чужым, незнаёмым і, што горш за ўсё, варожым. Калі я пазіраў у бок тугу, які прасвечваўся скрозь галіны лесу, мне было крыху весялей. Але як толькі я кідаў вочы ў процілеглы бок, асабліва на гэта Паляшукіна балота, я чуўся не па сабе. Там цягнуўся вялікі лес, лес густы і стары. І пазіраў ён на мяне зусім неласкава. Ён быў пахмурны і, як мне здавалася, не любіў, калі ў яго ўладарства асмельваўся заходзіць такі вузел, як я. Яго погляд ясна казаў мне:

Вось пачакай пакажу я табе, як адламу хадзіць праз лес!

А што ты мне пакажаш? —храбрыўся я.—Я цябе не баюся!

І тут-жа ў думках зазначыў сам сабе, што я сказаў нядобра: не трэба быць такім грубіянам, бо ўсё-ж такі гэта лес—мне не раўня, ён гатоў яшчэ больш усердавацца і ўгневацца. Ды што яму абходзіць узяць і сапраўды пакараць мяне, кіннуўшы якому-небудзь страху? Хіба мала ў яго гэтых служак? Толькі падумаў я так, мае вочы самі, як-бы іх што прыцягнула, зірнулі ў падножжа з

таго лесу і загрымаеся на лясным страшы-
лішчы—вывараце. Гэта была ужо старая хвоя,
вывернутая бураю. Яе доўгія жоўтыя карэ-
ні, як вусы і лапы цёмнага страху, высока
ўзняліся над зялёнымі мохам. Гэтыя лапы
і вусы і доўгая зямля між імі і вельмі
страшны выраз і свой яркі і пэўны вобраз.
Гэтаму-ж вообразілі мне вяселле і дала
розныя формы і істот, варта было толькі за-
грымацца на іх крыху даўжэй. Я добра ве-
даў, што гэта—выварат звычайная з'ява
у лесу. Мне было вясела і гэта практычна іх
вельмі часта і разглядаць іх зблізку, унікаць
ва ўсе іх схованыя каморкі, і тым не меней
я не мог вызваліцца ад пачуцця нейкага
страху, якім пагражалі мне гэтыя вывараты.
Мне было вясела і гэта было адным з са-
мым вывараце штось тацця і адразу можа
выявіцца, але з таго боку і ў тым вобразе,
якіх мне не адгадаць.

Цяпер я пачуў, што гэта дарога не так
проста і лёгка, якою здавалася яна мне
дома. І мне зноў успомніўся Галас. Цяпер
я даваў больш увагі тым, што было ў
вучынку, калі ён не згадзіўся ісці са мной
праз лес. Цяпер я ведаў, што Галас не
паўна чую воучыя. Галас не ведаў, што
затрымаўся каля пераходу і вяселлю
і зірнуўся дадому. Галас не ведаў, што
і вусцішна. А гэтая дубінка, з якою я так
казырыўся на печы, паказалася мне проста
смяхотнай.

А на палавіне маёй дарогі лесу не
стаяў самы цёмны лес. Тут было і іншае
страшнае месца дарогі, бо гэта была
было звязана ў мяне многа розных нава-
данняў аб страхах і розных думках, які
налучаліся тут з людзьмі. Гэта была ўжо
блізі.

Самае важнае мінуць лінію. Прайшоўшы
яе, можна лічыць, што палавіну дарогі я
зрабіў, бо ўжо далей пойдзе вясёлая па-
лянка. Яна заўсёды сустракала мяне пры-
ветна, як-бы яна мне спагадала. Там пачы-
нецца яшчэ адна цёмная латчына, праўда
невялікая, а там Доўгі лужок, Бярвянец
а за ім і Вясёлая дарога.

Мне страшна, але я іду.

Ну, вось і лінія. Якая яна роўненькая!
Яна перасякае мне дарогу. Адзін канец яе
бяжыць кудысь далёка праз узгорак у глыб
лесу, а другі ідзе праз цёмны цёмны ельнік

і выходзіць на луг. Але цяпер луг адда-
ліўся, і я ўжо не бачу яго.

Я прайшоў яшчэ крокаў сто. На прав-
руцэ цягнуўся ельнік уперамежку з мала-
дымі хвоямі, а з тавага боку пачынаўся бя-
рэзнік. Гэта той самы бярэзнік, і ён сё-
наш дзядзька, ходзячы па грыбах напачу на
„неруш“ і набраў цэлую сямёньку слаўных
баравікоў-бярэзавікаў. Тут пачыналася да-
рога на Млыновішча.

І толькі зірнуў я ў кут між гэтых даро-
жніх атрат спыніўся і аступяней. Валасы на
галаве сталі падымацца і расці, шапка на-
нулася на вочы, а ногі страцілі здольнасць
перасоўвацца. Скура на мне шорхнула
сэрца замлела, а па ўсяму майму нутру пра-
кацілася нейкая гарачая хваля. Сярод старых
бярэзін нагнутых тоустымі камлямі на-
зямлёю і аброслых сівым мохам, татаў звер.
Звер гэты быў незвычайна тым, што ён быў
лікай была яго галава і моцны ўсё гэта.

Лес быў стары і глыбкі.

Мае вочы затрымаліся на лясным страшылішчы-вывараче.

Масці ён быў шэрыі, шэрсць меў кудлатую і доугую.

Першы момант анямення і адзервянення ірайшоў, і мыслі мае пачалі крыху варушыцца і выяўляць сваю работу. Я нават перастаў адчуваць уплыў страху і ціханька, зусім без слоў, заспяваў сам сабе песню:

„Ходзіць свёкар па двару,
Расчасаўшы бараду“.

Гэтаю песняю мяне часта дражнілі дома, бо калісь я яе спяваў, неміласэрдна гаркаючы — я не мог тады вымавіць чыста „р“, а ка-заў „рл“, гэта і паслужыла прычынаю таго смеху, ад якога я часта аж на сцяну лез.

Чаму яна, гэта песня, прышла цяпер мне на памяць, я не магу растлумачыць.

А звер стаяў на адным месцы, загарадзіўшы мне дарогу. Ён стаяў нерухліва, толькі зрэдку, і то чучь-чучь заметна, варушылася яго страшная галава і велізарныя вушы. Думкі аб тым, як размінуцца з гэтым зверам і як занесці іздзёку полудзень, у мяне не было, бо я быў цвёрда ўпэўнен у тым, што далей таго месца, дзе я стаю цяпер, я не зрушуся ні на адзін крок. Разгледзеўшы звера, я праканаўся, што гэта быў воўк. Я колькі разоў бачыў ваўка, але та-кога вялікага і страшнага мне не даводзілася бачыць ніколі.

„Чаго-ж ён так узіраецца на мяне? Чаму ён не кідаецца і не хапае? Эх, Галас, Галас! Чаму ты не пабег са мною?“ Мяне ахапіў нейкі жаль, і я гатоў быў заплакаць. Мне так шкада стала свайго дому мамы і таты, братоў і сяцёр! „Эх, мілы мой братка Алесь! За што толькі дражніўся і біўся я з табою! Ох, гад-жа я, гад печаны! Як толькі хапала ў мяне дзёрзасці сказаць табе кепскае слова і падняць на цябе руку!“

Я быў цяпер у становішчы той мукі, якая заблыталася ў павуцінне, а павук ужо рыхтаваўся, каб высмактаць з яе ўсе сокі. І што мне рабіць? Чаго стаіць гэты пракляты воўк? Чаму ён не душыць мяне? Чаго ён маўчыць?

А воўк, як-бы насміхаецца з мяне, стаіць пазірае, зачароўвае мяне сваім звярыным поглядам.

Міжвольна я пачаў памаленечку адступаць назад, не спускаючы вачэй з воўка. Воўк нічога стаіць! Мне стала крыху лягчэй. Я ступіў назад яшчэ, яшчэ. Ужо крокаў дваццаць адышоўся я такім парадкам. Воўк чуць-чуць ужо відаць, але не варушыцца.

Павярнуўся тады я ў адной руцэ палка, у другой абзяў з дзядзькавым полуднем — і як засмаліў, як прылёт! Азірнуўся назад тады толькі, калі з лесу пачала выплываць наша хата. Тут я спыніўся, пайшоў ціха і важна, думаючы аб тым, як павесці дома апавяданне аб гэтым выпадку.

На дварэ мяне стрэў Галас і кінуўся да мяне кулем.

— Ідзі, ідзі: я цябе пачастую!

Як толькі Галас хацеў падскочыць, каб лізнуць мяне ў твар, я злосна штурхануў яго нагою.

— А каб ты апруцянеў, нягоднік ты!

Я ўвайшоў у хату.

Чаму-ж ты вярнуўся? — спытала мая мама.

Я стаў расказваць, што было ў дар.

Расказваў я даўка не так складна, як гэта было ўжо злажылася ў маім галаве.

Матка выслухала мяне ўважліва, але не сказала таго, што ўсё гэта сплутканне — і ніяк майго палахлівага удулення.

А як вечаарам прышоў з лесу мой тата і сказаў, што ў Пятровіцах (як раз недалёка ад месца, дзе быў гэты выпадак) ён патрывожыў пастухоў і авечак, то ўсё ў доме праканаліся, што я сапраўды спаткаўся з воўкам.

Тыдні праз два ставялося мне зноў ісці на гэтай дарозе. Але цяпер я быў не адзінокі ішоў на крок заду за сваім бацькам. Прышоўшы на тэа самае месца, я зірнуў гуды, дзе стаяў воўк.

І што-ж вы думаеце? Гэты самы воўк стаяў і цяпер!

Нічога не сказаў я свайму бацьку іду і пазіраю. Бадай-жа ты спрахла: гэта была старая крывая бярэзіна, абросшая мохам і нахіленая над долам!

Я баяўся смеку і нікому не казаў аб гэтай памылцы. І толькі цяпер, мае дарогія, прызнаюся вам, ўсёй гэтай праўдзе.

Секрэтар ЦК КП(б)Б
Нікалай Фёдаравіч Гікало

ДУДОЎНЫ ПАЛАЦ

Цяпер 29 верасня быў святам не толькі для піянераў і окцябрат, але і ўсёй Совецкай Беларусі. У гэты дзень у Менску на вуліцы Дзяміда адбылося ўрачыстае адчыненне палаца піянераў і окцябрат імя Нікалая Фёдаравіча Гікало.

Палац піянераў і окцябрат—гэта выдатны падарунак рэбятам ад лепшага друга дзяцей, кіраўніка беларускага народу, сакратара ЦК КП(б)Б Нікалая Фёдаравіча Гікало. Гэта па ініцыятыве Нікалая Фёдаравіча вырас такі казачны гмах-палац. Нікалай Фёдаравіч увесь час кіраваў будаўніцтвам палаца, ён цікавіўся найменшымі дробязямі, указваў, як знішчыць тыя або іншыя недахопы, каб і палац і ў палацы ўсё было зроблена найлепей і найпрыгажэй.

Многа чаго цікавага і карыснага знойдуць рэбята ў палацы. Тут і радыёпакой, і пакой для чытання, і зала транспарта, і бібліятэка, і тэатр, і многа іншых пакояў для гульняў і для працы.

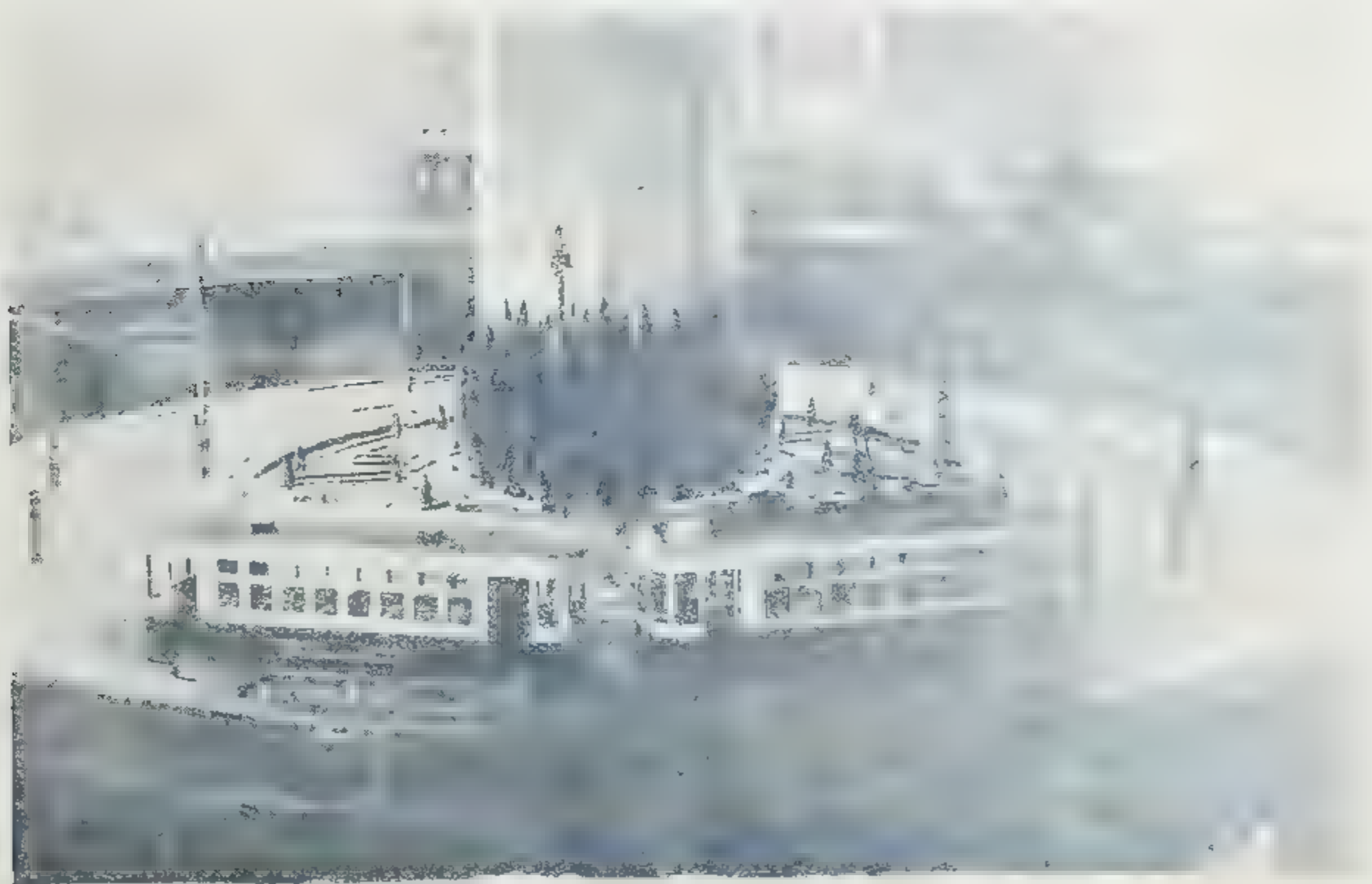
Дзверы палаца шырока адчынены для ўсіх рэбят, якія жадаюць весела правесці свой час, заняцца карыснай работай.

Дзверы палаца шырока адчынены для ўсіх рэбят імя Н. Ф. Гікало ў Менску.

Пакой гульняў акцябрат у п. ...

Зала транспарта у палацы.

ПАГРАНІЧНІК

Ішоў дзорны, пільным вокам
Глядзёў праз зараслі ў прасвет,
І раптам у снягах глыбокіх
Заўважыў нейчы свежы след.

Відаць, нядаўна, на світанні,
Граніцу вораг перайшоў:
Яго слядоў незатаптаных
Яшчэ і вецер не замёў.

Да баявых прыгодаў звычайны,
Без меркаванняў і разваг.
Шынель скідае пагранічнік,
Бяжыць з вінтоўкай па слядах.

Абліўся твар гарачым потам,
Усю душу калоціць дрож.
Цяжэюць ногі. Скінуў боты
І ўжо, імчыцца басанож.

Калючы снег у ногі коле.
Дарма! Настаў апошні час:
Ужо відаць за лесам поле,
А там—дарога і калгас.

Ужо калгаснікі і дзеці
Бягуць гурбой наперарэз
Але і вораг іх прыкмеціў
І зноў, як воўк, пабег ў лес.

Няхай! Не ўдасца план злачынны:
Сабраўшы сілы, вартавы
Прабег яшчэ адну хвіліну
І ўзяў ён ворага жывым.

(Урывак з „Дванаццаці песень“ Я. КУПАЛЫ,
Я. КОЛАСА, А. АЛЕКСАНДРОВІЧА, П. БРОЎКІ
і П. ГЛЕБКІ, прысвечаных наркомму абароны СССР
першаму маршалу Савецкага Саюза К. Е. ВА-
РАШЫЛАВУ).

В О Р О Д Г І

Апавяданне Ал. МІРОНАВА

Рысункі А ВОЛКАВА

Пасёлак Сяргеева быў маленькі і зусім новы: ён з'явіўся ў густой, непраходнай тайзе толькі два гады назад. Тады ўпершыню прышлі ў тайгу людзі. Яны высеклі шмат дрэў, ачысцілі ад іх вялікі пляц зямлі і пабудавалі першыя хаткі. Пасёлак рос разам з заводам: тут будавалі вялікі лесапільны завод, і будаўнікі казалі, што хутка замест пасёлка тут вырасце цэлы прамысловы горад.

Але пакуль гэта была толькі кучка хатак, раскіданых па пляцы, заваленым будаўнічымі матэрыяламі. Нават школы не было яшчэ, і рэбят прыходзілася пасылаць вучыцца ў бліжэйшы горад Олу.

Звычайна рэбят падвозілі на грузавіку. Але ў гэты дзень усе машыны былі заняты на пабудове. Даведаўшыся аб гэтым з вечара, трое неразлучных сяброў Петрык, Алёшка і Чылікан усталі раней і, паснедаўшы, сабраліся за пасёлкам, ля дарогі.

— Спознімся, рэбята! — устрывожана сказаў Алёшка, падыходзячы да сяброў. — Я зайшоў да Міхайлавых, па Віцьку, а яго даўно няма.

— Пайшоў? — запытаў Петрык.

— Маці кажа, што ён пайшоў ужо гадзіну назад. Цяпер без чвэрткі сем.

— Паспеем, — парашыў Чылікан. — Трэба

хутчэй толькі. У нас яшчэ больш гадзіны часу ёсць.

Размаўляючы, рэбята і не заўважылі, як увайшлі ў лес. Раніца стаяла вільготная і свежая. Верхавіны дрэў паружавелі ад нізкага яшчэ сонца.

Дарога была гладкай і бура-шэрай. Начная раса густа асела на зямлю, прыбіўшы ўвесь пыл і згладзіўшы ранейшыя сляды. У пылу, па правым баку дарогі, відаць былі сляды дзіцячых ног. Алёшка, ідучы першым, палічыў сляды: тут прайшло адзінаццаць чалавек.

— Нашы рэбята ўсе пайшлі ў горад, — сказаў ён.

— Але, бачу, — адказаў Чылікан.

Сябры зноў замоўклі. Дарога рабіла рэзкі паварот улева. На павароце, з боку, нібы велізарны калматы звер, узнімаўся вывернуты навальніцай корань сасны. Рэбята ведалі гэта месца: здалёк корань, аблеплены сухою травою і камякамі зямлі, нагадваў маманта. Пад ім рэбята любілі адпачываць.

Зараз яны хутка прайшлі каля „маманта“. Але раптам праз шагоў дзесяць Алёшка спыніўся. Ён паказаў рэбят на дарогу. Там, у вільготным пылу, зверху слядоў дзяцей, відаць былі чужыя сляды. Рэбята ўбачылі, што двое людзей, абутых у шырок

— Пайшлі!—падняўся японец.

Рэбята марудзілі. Чылікан хашуўся за ветку куста, і нібы незнарок зламаў яе загнуў у той бок, куды пайшоў японец.

А куды мы пойдзем?—запытаў Алёшка. — Нам у школу трэба.

— Ідзі, ідзі, штурхануў яго рускі

.. Каля поўгадзіны яны ішлі па тайзе. Японец ішоў спераду, рускі ззаду рэбят. І Алёшка, і Чылікан стараліся як мага часцей пакідаць сляды. Чылікан пачаў кульгаць з першай-жа хвіліны дарогі. Ён ступаў на носок левай нагі, і ў мху аставаліся пасля яго глыбокія сляды. Часамі ён з сілаю ўбіваў носок у мох, і, вырываючы нагу, адварачваў ад зямлі вялікі камяк моху. Каля кустоў Алёшка нібы незнарок ламаў веткі.

Нарэшце на адной маленькай палянцы японец спыніўся. На дрэннай рускай мове ён запытаў Алёшку.

— Дзе працуе твой бацька?

На пабудове завода,—адказаў Алёшка. І яго бацька таксама там, паказаў ён на Чылікана.

Шмат там працуе людзей?—распытваў японец.

Рэбята сталі хлусціць, але так, каб ворагі не маглі запырмеціць хлусні. Рускі не пайшоў: ён услухоўваўся ў тайгу, і нават адышоўся крыху ў бок, каб допыт не перашкаджаў яму слухаць. Алёшка расказаў, што на заводзе працуе толькі шэсцьдзесяць чалавек, што чырвонаармейцаў і пагранічнікаў у пасёлку няма...

А ў горадзе,—зноў запытаў японец,—шмат чырвонаармейцаў?

— Ёсць, а ці многа, я не ведаю.

Нарэшце допыт скончыўся. Японец падышоў да рускага. Яны пашапталіся, і рускі накіраваўся да рэбят. У руцэ яго рэбята ўбачылі вялікі кінжал...

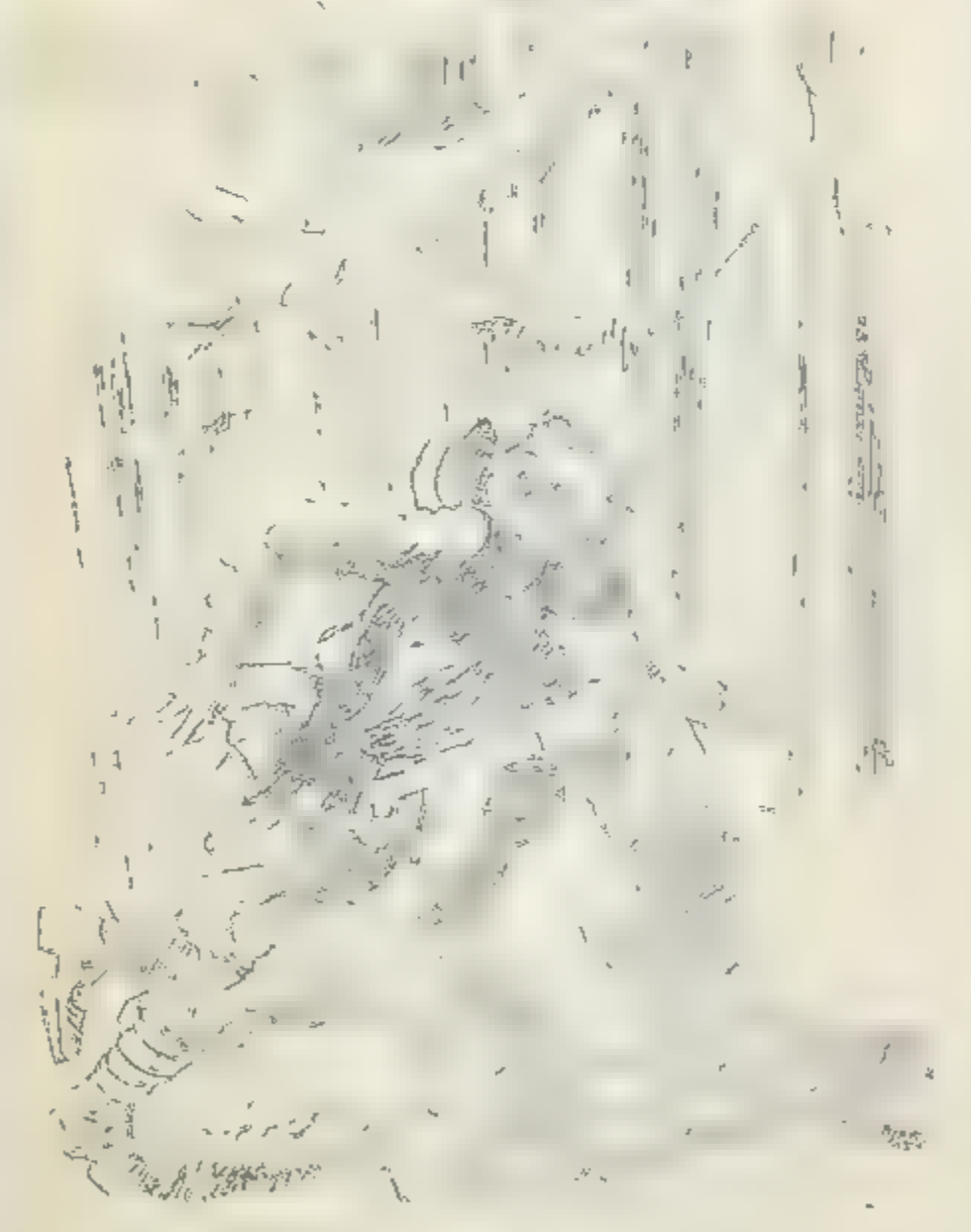
Сябры пераглянуліся. Не глядзячы на страх, яны зразумелі, што трэба ратавацца: Петрык відаць, пазніўся з дапамогаю. І толькі рускі падышоў блізка да іх, як Алёшка кінуўся яму пад ногі, а Чылікан, скокнуўшы, ударыў яго галавою ў падбародак. Крыкнуўшы, рускі пакаціўся на зямлю. Рэбята ўбачылі, што японец хутка ляціць на дапамогу. Усхапіўшыся, яны кінуліся ў розныя бакі.

У гэты момант...
Збілі і Алёшку...
вонаармеец...
пагранічнік...
пагр...

...
за імі...
ворагі...
зноў...
моглі...

...
...
...
...
...
...
...

...
як належыць...
Дзякую за тваё...

ЗМАГАРЫ РЭСПУБЛІКАНСКОЙ ІСПАНІІ

МАЛЕНЬКАЯ КУЛЯМЁТЧЫЦА

Іспанскі народ храбра змагаецца супроць азвярэлых фашыстаў. У многіх баях прымаюць удзел жанчыны і нават дзеці. Вось што піша газета французскага комсамола пра адну іспанскую дзяўчынку кулямётчыцу:

„Фашысты захапілі тэлефонную станцыю і адтуль стралялі ў рэспубліканцаў. Пляц орада Каталона быў пакрыт раненымі і забітымі. Рабочыя храбра біліся з фашыстамі.

Дзяўчынка з двума таварышамі стаяла ля кулямёта. Таварышы загінулі ад куль фашыстаў, і дзяўчынка асталася адна. Тады яна села за кулямётам і адкрыла агонь. Яна страляла да таго часу, пакуль не выпусціла апошнюю кулю. Ёй ўдалося выратавацца толькі таму, што падаспела рабочая міліцыя і прагнала фашыстаў“.

„МЫ ЯШЧЭ ЎБАЧЫМСЯ“

(Пісьмо сына гераічнай іспанскай рэволюцыянеркі Даларэс Ібаруры)

„Я іспанец, але живу цяпер у Савецкім саюзе. Мая мама зараз у Іспаніі. Яна адна з кіраўнікоў змагання іспанскага народу супроць фашыстаў. Рабочыя прызвалі яе „паліцыйнай“, што значыць кіпучая, бясстрашная: яна як ніхто ўмее заклікаць і весці іх да барацьбы.

Мая маці—дачка шахцёра, бацька таксама шахцёр. І маці, і бацька—комуністы, рэволюцыянеры. Мы жылі вельмі бедна. Паліцыя кожны дзень рабіла ў нас вобыскі. Бацька сядзеў у турме столькі разоў, што я і лік згубіў. Маці пры мне арыштоўвалася разоў пяць.

Рубен Руїс.

Піонерам я стаў яшчэ ў Іспаніі, і чырвоны гальштук нашу з гонарам. Разам з другімі мадрыдскімі рэбятмі я расклеіваў комуністычныя лістоўкі, прымаў удзел у дэманстрацыях. У кастрычніку 1934 года ў дні гераічнага паўстання гарнякоў Астурый, мы, піонеры, замыкалі трамвайныя праводы і такім чынам спынялі рух трамваяў у Мадрыдзе*).

Вучыцца мне было вельмі цяжка: у нас не было грошай купіць нават падручнікі. Я некалькі разоў хацеў кінучь школу, але маці мне гаварыла: „Рубен, вучыся, чаго-б

гэта ні каштавала; каб перамагчы, рабочыя павінны аўладаць ведамі“.

Маці не магла глядзець за мной, і ў 1935 г. я пераехаў у Савецкі Саюз. Савецкі Саюз стаў для мяне другой радзімай. Да мяне адносяцца вельмі добра, па-таварыску. Зараз я рыхтуюся да ўступлення ў рады ленинскага комсамола.

Нядаўна ў піонерскім лагеры „Артэк“ я атрымаў пісьмо ад іспанскіх таварышоў. Яны пішуць, што дапамагаюць рабочай міліцыі змагацца супроць фашыстаў. Мае браты ў Іспаніі перамогуць і раз назаўсёды пакончаць з фашызмам. Усе мае думкі і сэрца разам з іспанскім народам, разам з маёю маткаю, якой я шлю гарачае прывітанне. Я добра памятаю твае словы, мая дарагая мама, якія ты мне сказала на развітанні: „Бывай, Рубен, мы яшчэ ўбачымся! Добра вучыся, працуй і заўсёды заставайся верным справе рабочага класа“.

Рубен Руїс.

„ПРЫШЛІ НАМ ПАРТРЭТ ЛЕНІНА“

(Пісьмо чэхаславацкага піонера гомельскаму вучню Фішбейну).

„Добры дзень, Лёня! Я атрымаў тваё пісьмо, за якое вельмі дзякую. Цэлы дзень я разглядаў прысланыя табой фатаграфіі. Спяшаюся паведаміць цябе пра вялікае гора, якое стрэла нашу сям’ю. Кожны дзень мой бацька ў шэсць гадзін раніцы ішоў на фабрыку і толькі позна ўвечары, у дзевяць або ў дзесяць гадзін, прыходзіў назад. Але трыццатага гадзіннік ужо прабіў адзінаццаць, а бацькі яшчэ не было. Што здарылася? Я і маці былі вельмі ўстрыжаны. Раптам моцна пастукалі ў дзверы. Я хутка вышаў з пакоя і запытаў:

— Хто там?

— Я, Фокс, — пачуўся адказ таварыша майго бацькі. — Фрыдрыху (гэта мой бацька) на канвееры адарвала правую руку... Я сказаў пра гэта матцы, і яна залілася слязмі.

— Гэты няшчасны выпадак адбыўся па яго віне. Не дам нічога... — сказаў фабрыкант, калі матка пашла прасіць дапамогі. Як цяпер нам жыць — падумаў сам!

Зараз мне прыходзіцца працаваць яшчэ больш чым раней, бо я астаўся адзіным работнікам у сям’і... У мяне да цябе, Лёня, вялікая просьба. Я і мае таварышы шмат чулі пра Леніна, але яго партрэта ў нас няма. Вельмі прашу — прыйшлі нам партрэт Леніна.

З таварыскім прывітаннем твой таварыш А. Вейзэ.

*) Мадрыд — сталіца Іспаніі.

Маленькі добраахвотнік іспанскай народнай міліцыі. Ён ужо прымаў удзел у некалькіх бойках з мяцежнікамі.

ВОЖЫК

Апавяданне М. ЛУПСЯКОВА

Рысункі В. ЦІХАНОВІЧА.

Неяк улетку прапаў быў Коляў коцік. У хаце хутка развяліся мышы. Яны кожную ноч падымалі такі піск, што перашкаджалі спаць. Ад мышэй, здавалася, не было ратунку: яны грызлі ўсё, што толькі было ў хаце. Нават у Колявых ботах і там прагрызлі дзіркі.

Аднаго разу позна ўвечары вярнуўся з работы бацька.

— Ну,—кажа,—прывёс ката.

У хаце было цемнавата і Коля не мог адразу разгледзець новага ката. Але, калі запалілі лямпу, ён убачыў на падлозе звычайнага вожыка.

— Ды гэта-ж вожык!—здзівіўся Коля.

— Так, вожык. Але мышэй ён будзе лавіць не горш за ката.

Коля не паверыў быў бацькавым словам. Але якое-ж было яго здзіўленне, калі праз некаторы час у хаце не стала мышэй. Коля спаў ужо спакойна: ён не чуў болей мышынага піску.

Коля палюбіў новага жыхара і шмат увагі алдаваў яму. Вожык заўсёды ляжаў у кутку другога пакою, дзе знаходзілася розная гаспадарчая дробязь.

Аднойчы Коля не знайшоў вожыка ў хаце. Спачатку ён падумаў, што вожык не вярнуўся з палявання, і на гэтым супакоіўся.

Але і на другі, і на трэці, і на чацверты дзень вожыка ў хаце не было.

Коля засумаваў. Ён некалькі разоў пераглядаў усё ў хаце, але дарэмна: вожык знік.

Праз тыдні паўтары пасля гэтага да Колі прышлі яго сябры Міця і Васька. Хлопцы пачалі гуляць у хованку. Міця і Коля парашылі схавацца ад Ваські ў сенцах. Забраліся ў цёмны кут за бочку.

— Тут не знойдзе,—сказаў Коля.

Раптам Міця падскочыў і нема закрычаў.

— Ты чаго?—спалохаўся Коля.

— Ай, ай!—галасіў Міця.—Нагу пакалоў! З хаты на крык прыбеглі Васька і Коліна матка.

— Што там з вамі?—запытала матка.

З кутка ў адказ пачуўся ўсхваляваны голас Колі:

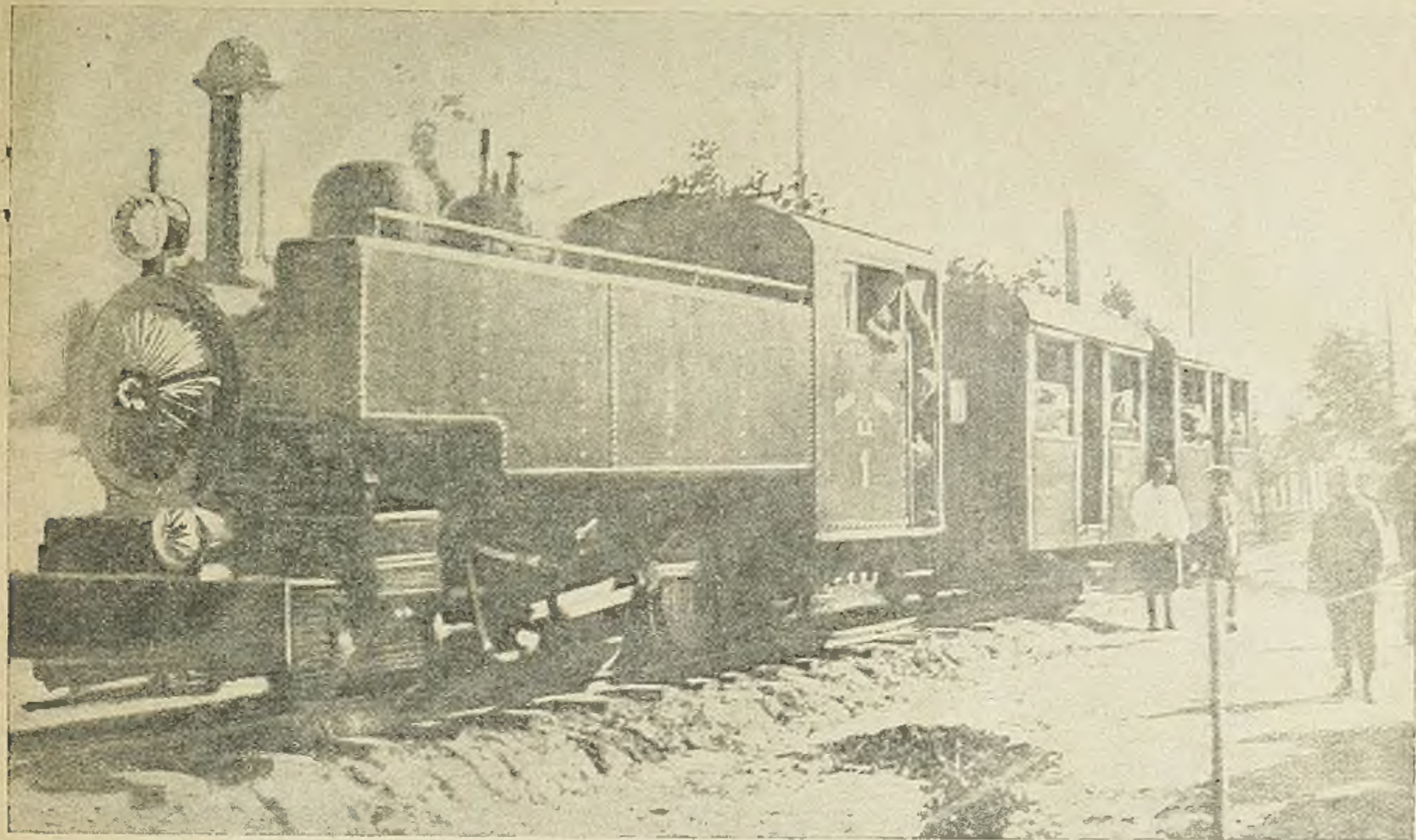
— Ды гэта-ж наш вожык! Глядзіце, яго прыціснула бочкай.

І сапраўды, з-пад бочкі выцягнулі вожыка.

— Ён нежывы,—занепакоіўся Коля.

Але, калі прывеслі вожыка ў хату і паклалі на падлогу, ён заварушыўся і пабег. Вожык стаў чамусьці вельмі малым і тонкім.

Увосень вожык уцёк у лес, каб падрыхтавацца да зімняй спячкі, і пакінуў хату на гэты раз ужо назаўсёды.

„МАЛАЯ БЕЛАРУСКАЯ ДЗІЦЯЧАЯ ЧЫГУНКА“

Вестка аб пабудове дзіцячай чыгункі хутка абляцела ўвесь горад Гомель. Усхваляваныя радаснай навіною, рэбята адзі за другім ішлі на стадыён „Лакаматыв“, дзе будавалася чыгунка. Ём не цярпелася: хацелася хутчэй убачыць сапраўдную маленькую чыгунку, пакатацца на маленькім поездзе.

Поезд—невялікі паравоз і два вагончыкі на 12 чалавек кожны—рабілі рабочыя завода імя Леніна.

Рэбята таксама не драмалі: яны рыхтаваліся да прыёму сваёй чыгункі. Каля сотні лепшых піонераў, ударнікаў вучобы, узяліся вывучаць чыгунчаную справу. Ём ва ўсім шчыра дапамагалі арганізатары чыгункі—начальнік палітаддзела бела-

рускай чыгункі тав. Панамароў і начальнік чыгункі тав. Владзімірскі, дапамагалі старыя чыгуначнікі.

Чыгунка пабудавана!

Радасці шчаслівых рэбят не было канца, калі поезд першы раз крагнуўся са станцыі „Шчаслівая“ на станцыю „Радасная“. Гучнае „Ура!“ у гонар любімага Сталіна за шчаслівае дзяцінства доўга не сціхала на стадыёне.

Чыгунку назвалі—„Малая беларуская дзіцячая чыгунка“. Яе абслугоўваюць самі дзеці. Яны і качагары, і машыністы, і пасажыры.

Дзіцячая чыгунка—не толькі забава, але і вялікая школа будучых работнікаў сацыялістычнага транспарта.

Начальнік палітаддзела беларускай чыгункі тав. Панамароў і начальнік будаўніцтва дзіцячай чыгункі ордэнаноска Е. Вілетнікава сярод рэбят-пасажыраў.

ІСКРЫ ІЛЫЧА

ОРГАН ЦК ЛКСМБ І НАРКАМАСВЕТЫ
ВЫДАННЕ ЮНДЗЕТСЕКТОРА ДВБ

ШТОМЕСЯЧНЫ ЖУРНАЛ ДЛЯ ОЦЯБРАТ
І ВУЧНЯЎ МАЛОДШЫХ КЛАСАЎ

КАСТРЫЧНІК 1938 г. № 10

ЯН ГЭТА ЗДАРЫЛАСЯ?

Вось цяпер мы і праверым колькі ты падрасцеш

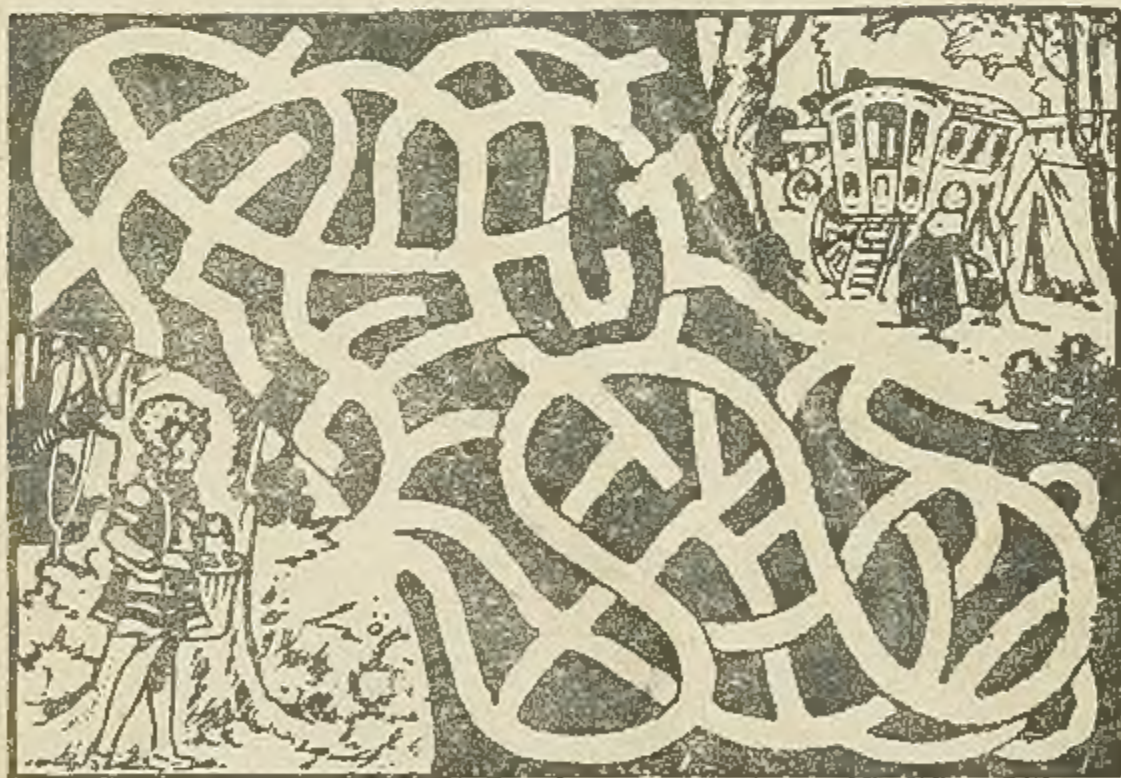

І бацька ўбіў у дрэва тоўсты цвік

Але што за дзіва? Прайшоў год, а сын паменшаў

КУДОЮ ПРАЙСЦІ ДА МАТКІ?

Дзяўчынка заблудзілася ў лесе і не ведае, як дабрацца да маткі. Дапамажыце ёй знайсці дарогу.

ЗАГАДАЧНЫ РЫСУНАК

Знайдзіце паляўнічага, які забіў аленя.

Рэдактар А. ЯКІМОВІЧ

Афармленне Г. ІЗМАЙЛАВА.

Адрас рэдакцыі: МЕНСК, ДОМ ДРУКУ

Друкарня імя Сталіна

16000 экз.

Зак. № 1074

Галоўлітбел № 5345-